

A 1958/VI.

LD 2698

5

Regi nýomtatványok, Matica Slov. Martin:
/316.ig.j/

HECAS THEOLOGICA

Super Aphorismo Iohannitico, Ioh. 1. v. 27.

JD 2698
5
ECCE AGNVSILLE
DEI, QUI TOLLIT PECCATUM
MUNDI

Quam

Auxiliante DEO

Præside

M. ALEXANDRO HODIRIO

p. t. Gymnasij Banovicensis Rect. de-
fendendam suscipit

DAVID PEUCERUS LIPPA

Bohemus ejusdem Gymnasij nunc
alumnus,

Idq̄ ad diem Aprilis horis & loco
conſuetis

In Anno M. DC. XLIII.

Johann. 5.

Scrutamini Scripturas.

Heb. 9. v. 13. & 14.

Si sanguis taurorum & hircorum & cinis vitulae aspersus,
inquinatos sanctificat ad carnis emundationem, quāto magis
sanguis Christi, qui per Spiritū aeternum semetipsum
obtulit inculpatum DEO, urgabit conscientiam nostram,
a mortuis operibus ad ſerviendum DEO viventi.

Illustrissimo Comiti ac Domino, 1408/3
DNO. CASPARI ILLI-
ESHAZI, DE ILLIESHAZA.

Comiti perpetuo à Trenchin, ejusdemq; Comitatus Trenchi-
nienfis & Liptoviensis perpetuo, nec non Aruensis supre-
mo Comiti Sacrae Caf. Ræj; Mat: Confliario.

Domino mihi ſemper gratiſſimo.

Gratiam & pacem à Domino.

IN Agnum illum Dei, peccata mundi tollentem, Dominum
noſtrum Jeſum Chriſtum, credidiſti tu quoq; , ô Conſtantiſſime illius
Confefſor! Comes Illuſtriſſime. Quid hinc aliud in te redundare po-
teſt ſolatiij, quàm te quoq; ſanguine illius, qui diro proriſus funeris e-
xemplo. ceu proximè præteritis diebus Sponſa huius Agni, Eccleſia ſat proli-
xè conſideravit. ubi illum eruci affixiſſent, effuſus eſt, penitiſſimè mundatum
eſſe, & in eo ſtolam tuam laviſſe, atq; ſic jam pridem pulchrum, nitidum, non
habentem rugam vel maculam, coram facie Dei apparuiſſe? Abſterget hic
Agnus aliquando tibi lacrimas omnes, quæ non raro ex oculis tuis, cum vides,
quibus hic Agnus perſecutionibus impetatur, uberrimè emanant. Tantum
opus eſt tibi perſeverantiâ Sanctâ ad finem uſq; de quâ qui dubitet, is ipſam
pietatem in dubium vocet. Notus es, notus, ô Illuſtriſſime Domine. in toto
ferè orbe Europeo (quod bonâ equidem fide dicere poſſum, propriâ etiam a-
liquid experienciâ edoctus) ob ſingularem illum tuum, & rari exempli, in
conſitendo Domine Jeſu, Zelum. Deum illum Spiritu ſuo ſancto, in te o-
perante, conſervet. Hanc verò diſputatiunculam, in quâ verba Iohannis,
Agnum illum Dei digito monſtrantis, perpenduntur, T. C. humillimè dica-
râ volo; obnixè rogans, ut eam læto animo ſuſcipias, & ſicut reliquos
Gymnaſij tui proprii incolas, ita & me egenum & pauperculum, ſolitâ illâ
tuâ & verè heroicâ erga literatos benevolentia & munificentia complecta-
ris. Sic te Alma Salus ſervafſit, ô Illuſtriſſime.

T. Illuſtriſs: Celſit:

humilimus Cliens

David Peucerus,
Reſpondens.

502698

B. Bernhar
gratiz, ver
pellare no
gulis non
tur depend
& faustum
taq; nume
res I. Quic
Quid tolle
dus à quo
luminum
acceptum
Amen!

Parti
Stratva ef
auditorum
tentos esse
quem tot V
hibito, tan
are. & publ
etiam rela
am Mosaic
inutilitate
licet agni i

1408/13
LLI-

A.
is Trenchi-
nsis supre-
ario.

Dominum
ntissime illius
edundare po-
us funeris o-
lesia fat proli-
ne mundatum
nitidum, non
Absterget hic
is, cum vides,
Tantum
ter, is ipsam
mine, in toto
pria etiam a-
exempli, in
cto, in te o-
ba Iohannis,
illime dica-
cut reliquos
solita illa
complexa-

Ex Job. J. v 27.

Um disputatio pro more Gymnasij nostri habenda esset, visum est, tempore praesertim, idem deposcente, ut ex aureo Evangelij breviario & doctrinae iustifica compendio haberetur. Verè enim hæc, ut B. Bernhardi ore utar, vox est lætitiæ, vox misericordiæ, sermo gratiæ, verbum remissionis & pacis, imò vero ut D. Brentius appellare non dubitavit, totius Evangelij Epitome est, à cuius singulis non dicam voculis, sed literis magni montes mysterij videntur dependere. Quod ergo Deus Opt. Max. benè vortat, felixq; & faustum esse jubeat, singulas ordine voculas expendemus, juxtaq; numerum earundem. Hecadem Theologicam exhibentes I. Quid Ecce. II. Quid Agnus ille, III. Cur Dei sit IV. Quid tollere sit V. Quid peccatum quod tollit & VI. Quid mundus à quo tollit, brevibus indicabimus. Tu porro Pater æterne luminum emitte sapientiam de cælo Sancto tuo, ut sciamus quod acceptum sit coram te, per Dominum nostrum Jesum Christum Amen!

Sit itaq; jam

THESIS I.

Particula attentionis Ecce, hoc loco non solum demonstrativa est, quæ videlicet Johannes Baptista, quasi exerto digito auditorum animos, ad maximi momenti rem perpendendam attentos esse jubet, & illum jam agnum præsentem esse demonstrat, quem tot V. T. ritus & agni præfigurarent, quòq; præsentem & exhibito, tanquam corpore, V. T. ritus sacrificales, ut umbras cessare, & publici de eo exhibito præconij initium fieri oportuit; sed etiam *relativa*, utpote, quæ idem Johannes totam pædagogiam Mosaicam, ejusq; annexos ritus, propter ejus infirmitatem & inutilitatem Hebr. 7. v. 18. ad Christum referri asserit: quod scilicet agni illi legales, per se, suisq; meritis expiare non potuerint

A 2

& au.

1408/3
LLI-

A.
is Trenchi-
nsis supre-
ario.

Dominum
ntissime illius
edundare po-
us funeris o-
cia fat proli-
ne mundatum
nitidum, non
Absterget his
is, cum vides,
Tantum
rer, is ipsam
mine, in toto
pria etiam a-
exempli, in
cto, in te o-
ba Iohannis,
illime dica-
cut reliquos
soluta illa
complexa-

Ex Job. I. v. 27.

Um disputatio pro more Gymnasij nostri habenda esset, visum est, tempore praesertim, idem deposcente, ut ex aureo Evangelij breviario & doctrinae iusticiae compendio haberetur. Verè enim hæc, ut B. Bernhardi ore utar, vox est lætitiæ, vox misericordiæ, sermo gratiæ, verbum remissionis & pacis, imò vero ut D. Brentius appellare non dubitavit, totius Evangelij Epitome est, à cuius singulis non dicam voculis, sed literis magni montes mysterij videntur dependere. Quod ergo Deus Opt. Max. benè vortat, felixq; & faustum esse jubeat, singulas ordine voculas expendemus, juxtaq; numerum earundem. Hecadem Theologicam exhibentes I. Quid Ecce. II. Quid Agnus ille, III. Cur Dei sit IV. Quid tollere sit V. Quid peccatum quod tollit & VI. Quid mundus à quo tollit, brevibus indicabimus. Tu porro Pater æterne luminum emitte sapientiam de exlo Sancto tuo, ut sciamus quod acceptum sit coram te, per Dominum nostrum Jesum Christum Amen!

Sit itaq; jam

THESIS I.

Particula attentionis Ecce, hoc loco non solum demonstrativa est, quâ videlicet Johannes Baptista, quasi exerto digito auditorum animos, ad maximi momenti rem perpendendam attentos esse jubet, & illum jam agnum praesentem esse demonstrat, quem tot V. T. ritus & agni praefigurarunt, quodq; praesente & exhibito, tanquam corpore, V. T. ritus sacrificales, ut umbras cessare, & publici de eo exhibito praenij initium fieri oportuit; sed etiam *relativa*, utpote, quâ idem Johannes totam paedagogiam Mosaicam, ejusq; annexos ritus, propter ejus infirmitatem & inutilitatem Hebr. 7. v. 18. ad Christum referri asserit: quod scilicet agni illi legales, per se, suisq; meritis expiare non potuerint

A 2

& au.

ut praelens, & tollat tuo merito valentissimo totius mundi peccatum.

II.

Agnus dicitur Salvator noster, non tam ut innocentia, patientia, mansuetudo &c. ejus; sed & praestita in cruce immolatio & passio acerbissima denotetur, quae tot V. T. agnis & sacrificijs fuit praefigurata. Unde & *victima* Apocal 5: v. 6: 9. 12. & 3. 7-8. dicitur, hoc est res ejusmodi, ut Melachthon ait, quam nihil tristius dici potest. Significat enim rem, in quam Deus exierit iram suam, quam ardet adversus peccatum. Est res rea irae Dei, & destinata morti s. exitio propter iram Dei adversus peccatum. Alio Nomine dici consuevit *peccatum* Exod. 30. 10. Lev. 4. 20. 24, &c. *delictum*. Lev. 5. v. 15. 16. 18. idq; eadem ob causam, quia in ipsum peccata populi, reatusq; irae ac poenae Dei, suo quodam modo per imputationem transferbantur, & pro homine peccatore ex Dei instituto mactabatur ejusq; loco & vice poenas luebat, ne peccator luere teneretur. Agni porro notio & non aliorum sacrificiorum Christo hoc loco imponitur, tum quod inter omnes figuras V. T. agnus Paschalis expressius figurabat passionem Christi. Erat n. agnus sine macula & per sanguinis ejus asperisionem postibus facta liberati sunt filij Israel ab Angelo percutiente: Nos igitur, dum per passionem Christi, qui peccatum non fecit, liberati sumus a servitute Diaboli, merito ejus cum agno fit collatio; Tum vero quod iuge sacrificium, quod figurabat Christi Passionem, fiebat de agno.

III.

Porro dicitur *Agnus ille Dei*, non tam propter differentiam, ut a reliquis legalibus agnis & victimis discernatur, qui, & si Deo, non tamen immediate a Deo erant destinati, quam propter *eminentiam*, quia a Deo praordinatus & praedestinatus Acto: 4. v. 23. & 13. v. 27. a Deo in proto-Evangelio promissus, definitio Dei consilio traditus Acto: 2. v. 13. a Deo peccatum factus 2 Cor. 5. v. 2). a Deo percussus Es. 53. v. 6. & missus est ut esset victi-

tenus vas nostrum
nos reciperemus
Non enim a se
consilio hunc ag
sacrificium pro pe
3. v. 25. h. e. jux
demptor designa
bis fieret placato
per peccatum m

Qui tollit:
mittamus; Chr
idem esse, ac po
putatum portan
mittatur. Ut v
Christum tollere
In Articulo re
ritorie, quoad m
se se derivari, les
ris nostris aufert
Et hic illud tolle
tionem, qua Chr
peccatum 2 Cor. 5
Ipse n. peccata
aut imaginariè q
hil sub se veritat
ptio nostra; sed
nostra imputavit
atorem, in que
J. Peccati suscep
mus sanè omni n

mundi peccat

innocentia,
ce immola
gnis & sacris
5: v. 6: 9. 12.
ait, quā nī
Deus exierit
ira Dei, &
peccatū.

10. Lev. 4.
causam, quia
suo quodam
mine pecca
e poenas lue
non aliorum
od inter om
at passionem
s ejus asper
o percutien
atum non fe
um agno fit
urabat Chri

differentiam
ui, & si Deo.
am propter
natus Acto:
issus, defini
um factus 2
ut esset vi
eti.

tenus *vas* noster erat, in carne nostra maledictum sentiret, ut nos reciperemur in gratiam, & Deum iratum nobis reconciliaret. Non enim a se ipso hoc operis aggressus est; sed Deus peculiari consilio hunc agnum misit, imò verò & ipse tradidit, ut esset sacrificium pro peccatis mundi: sive ut Paulus ait: propositus Rō: 3. v. 25. h. e. juxta aeternum propositum nobis propitiator & redemptor designatus, ut victima corporis sui, in sanguine suo, nobis fieret placator, extra quem Deus noluerit propitiari, utpote per peccatum maximè offensus & alienatus.

IV.

Qui tollit: Ut varias significationes voculae *tollit* prætermittamus; Christum Dominum *tollere peccatum*, statuimus idem esse, ac portare peccatum, h. e. in se susceptum, sibiq; imputatum portando expiare, expiando auferre, efficereq; ut remittatur. Ut verò exactiùs quæ dicimus consent, sciendum est, Christum tollere peccata, quatuor quasi vicibus & momentis).
In Articulo redemptionis, acquisitivè & satisfactoriè s. meritoriè, quoad meritum, dum peccatum nostrum sibi imputari, in sese derivari, seseq; pro peccato haberi patitur: peccatū ab humeris nostris aufert, in suos transfert, portat, expiat, idq; suo merito. Et hic illud *tollere* tres quasi gradus involvit) *peccati susceptionem*, qua Christi aliena peccata tanquā sua suscepit, factus peccatū 2 Cor. 5. v. 21. non quidem *subjectivè* & *habitualiter*. Ipse n. peccata non habet 1 Joh. 3. v. 5. *nec opinativè*, *putativè* aut *imaginariè* quoad externam speciem & formam, quæ nihil sub se veritatis habeat: hoc n. si esset, putativa esset redemptio nostra; sed *imputativè* & *relativè*, quia Pater ipsi peccata nostra imputavit, & nostri loco ipsum habuit, tanquam peccatorem, in quem coniecit peccata omnium nostrum.
J. *Peccati suscepti portationem*, Christi enim peccata nostra, nus sanè omni mole gravius, laboriosissimè gessavit Et: 43. Imò

A 3

verò

mundi peccat

innocentia,
ce immola
gnis & sacris
5: v. 6: 9. 12.
ait, quā nī
Deus exierit
ira DEI, &
peccatū.

10. Lev. 4.
causam, quia
suo quodam
mine pecca
e poenas lue
non aliorum
ed inter om
at passionem
is ejus asper
o percutien
atum non fe
cum agno sit
urabat Chri

differentiam
qui, & si Deo.
am propter
natus Acto:
illus, defini
um factus 2
st ut esset vi
cti.

tenus *vas* noster erat, in carne nostra maledictum lentiret, ut nos reciperemur in gratiam, & Deum iratum nobis reconciliaret. Non enim a se ipso hoc operis aggressus est; sed Deus peculiari consilio hunc agnum misit, imò verò & ipse tradidit, ut esset sacrificium pro peccatis mundi: sive ut Paulus ait: propositus Rō: 3. v. 25. h. e. juxta aeternum propositum nobis propitiator & redemptor designatus, ut victima corporis sui, in sanguine suo, nobis fieret placator, extra quem Deus noluerit propitiari, utpote per peccatum maximè offensus & alienatus.

IV.

Qui tollit: Ut varias significationes voculae *tollit* prætermittamus; Christum Dominum *tollere peccatum*, statuimus idem esse, ac portare peccatum, h. e. in se susceptum, sibiq; imputarum portando expiare, expiando auferre, efficereq; ut remittatur. Ut verò exactiùs quæ dicimus consent, sciendum est, Christum tollere peccata, quatuor quasi vicibus & momentis 1. *In Articulo redemptionis*, acquisitivè & satisfactoriè s. meritoriè, quoad meritum, dum peccatum nostrum sibi imputari, in sese derivari, seseq; pro peccato haberi patitur: peccatū ab humeris nostris aufert, in suos transfert, portat, expiat, idq; suo merito. Et hic illud *tollere* tres quasi gradus involvit 1. *peccati suspensionem*, qua Christ⁹ aliena peccata tanquā sua suscepit, factus peccatū 2 Cor. 5. v. 21. non quidem *subjectivè* & *habitualiter*. Ipse n. peccata non habet 1 Joh. 3. v. 5. *nec opinativè*, *putativè* aut *imaginariè* quoad externam speciem & formam, quæ nihil sub se veritatis habeat: hoc n. si esset, putativa esset redemptio nostra; sed *imputativè* & *relativè*, quia Pater ipsi peccata nostra imputavit, & nostri loco ipsum habuit, tanquam peccatorem, in quem coniecit peccata omnium nostrum. 2. *Peccati suscepti portationem*, Christ⁹ enim peccata nostra, nus sanè omni mole gravius, laboriosissimè gestavit Et: 43. Imò

A 3

verò

per Sacerdotem impoluta & impurata Lev. 16. v. 21. 22. typicè, ita
Christus peccatorum nostrorum bajulus, peccata totius mundi por-
tauit verè ac antitypicè; dum videlicet & poenas pro peccatis nostris
debitas sustinuit, & se tanquam peccatorem & sordem nostro lo-
co puniri sivit. *III. Peccati portati expiationem*, h. e. abje-
ctionem, remotionem à conspectu Dei. Portando enim pecca-
ta nostra, & poenas in sese derivando, Christus ea simul expiavit,
pro illis plenissimè satisfecit, mundum Deo reconciliavit & pec-
cata post tergum sicut Micha loquitur in profundum maris abiecit.

II. In articulo justificationis applicativè & efficaciter, quoad
ad reatum, dum Christus per & propter satisfactionem à sese pre-
stitam, tollit peccata quoad poenam, h. e. remittit ac condonati à
peccatis in iudicio Dei absolvit, et justos pronuntiat. *Tollere* ergò
illud hoc loco, non est *deletorium*, hoc est quod peccati ma-
culam & labem totaliter abstergat, deleatq; ita ut in homine ju-
ustificato nihil maneat sordium, nihil supersit reatum, ut vult
Concil. Trident. Hoc n. Scripturæ, experientiæ, & orationi Domini-
cæ, sanctorum querelis, & monitioni de sordibus peccatorum
quotidiè deponendis directè repugnat; sed *iudicialè* potius,
sive *forense*, ubi peccatum tollitur ab homine sicut reatus
culpæ in foro iudiciali per sententiam absolutariam iudicis à reo
tollitur, & si maneat in ipso labes, quod peccatum commiserit.
Ita in Dei quoq; iudicio peccati homo reus peragitur, accusatur,
convincitur, propter præstitam tamen à Christo peccatorum ex-
piationem & satisfactionem verà fide apprehensam, à peccatis ab-
solvitur, peccatum quod reatum attinet ab eo tollitur, ut nihil su-
per sit in eo damnationis Rom: 8. v. 1. etsi maculam fomitemq;
peccati penitus hæc in vitâ delere, & abstergere non possit: Tum
verò tollere illud, in hoc circo justificationis est imputativum, si-
ve morale, nec realem aut Physicam in homine mutationem, sed
moralem notat, ubi homo reconciliatus, alio sit jam apud Deum
numero & loco quàm ante fuit, & jam non habeatur amplius pro
pecca-

peccatore reo i-
imputentur ei
videantur am-
ut Visæ fuerunt

III. In Ar-
eis a justificatio
cessariò simul
stus Spi: S. quer
ræ reformation
7. v. 1. Esa: 4. v
Et hæc sancti
mutationem, to
statim, ab infir-

IIII. In A-
in separatione a
dicem ubi plenè
leturq; ejus virtu
male, quoad do-

V. Peccatu
idem quod 1 Jo
sive corde sive o
sive ipsa nâali co
santur à Spiritu
Peccatum verò
damnationem, h
Angelicæ potesta
culpam & poenar
mortem & poenar

VI. Mundi
nificata, hoc lo
m quoad singu
es inquam & fir
ant, ab initio o

peccatore reo iræ Dei, & damnationis, ut habitus antè est: jam nō imputentur ei amplius peccata, ut imputata sunt antè: jam non videantur amplius in homine, à quo quoad reatum ablata sunt, ut Visa fuerunt antè.

III. *In Articulo sanctificationis* (qui & si naturæ momentis a justificatione differat & distet, tempore tamen semper & necessario simul est cū eā) efficaciter quoad dominium, dū Christus Spi: S. quem morte suā impetravit, largiturq; nobis ad naturæ reformationem & sanctificationē in dies perficiendam 2 Cor: 7. v. 1. Esa: 4. v. 23. 2 Cor. 3. v. 18. Col: 3. v. 10. 2 Cor. 4. v. 16. Et hæc sanctificatio est inhærensiva, ac fit per realem in homine mutationem, totoq; vitæ tempore perdurati Deus n. à reatu sanat statim, ab infirmitate paulatim ait Augustinus.

IIII. *In Articulo glorificationis*, quod demum continget in separatione animarum à corpore quoad sensum, motum, & radicem ubi plenè demum percipietur efficacia mortis Christi, tollereturq; ejus virtute peccatum plenè, & planè, quoad maale & formale, quoad dominium vitijq; sensum & radicem.

V. *Peccatum*: Per peccatum hoc loco intelligit Johannes idem quod 1 Joh: 3. v. 4. hoc est legis divinæ transgressionem, sive corde sive ore, sive opere, sive dicto, sive facto, sive cogitato, sive ipsa nāali eorum inclinatione fiat. Hæc enim omnia incusantur à Spiritu Dei Gen: 6. v. 4. & 8. v. 21. Rom. 8. v. 6. *Peccatum* verò usus singulari numero dicit, ut Universam damnationem, h. e. immensam illam humanisq; viribus, omniq; Angelicæ potestati, intolerabilem peccati molem denotet, quæ culpam & pœnam inobedientiæ generis humani, reatum iræ Dei mortem & pœnas æternas involvit.

VI. *Mundi*. Mundus licet in Scripturâ sacrâ, varia habeat significata, hoc loco tamē significat Universum hominum genus, in quo ad singulos generum, quàm quoad genera singulorum: es inquam & singulos homines, quotquot fuere, sunt, & futuri sunt, ab initio creati Orbis ad finem usq; nequaquam verò so.

ad solos in mundo credentes aut electos. Id quod non solum
germana ac propria huius Vocis significatio, sed & loca similia
demonstrant, qualia sunt. Ioh. 3. v. 16. Ioh. 4. v. 23. Ioh. 6. v. 51.
Ioh. 12. v. 47. & 48. 1 Ioh. 2. v. 2. 2 Cor. 5. v. 14. 1 Timoth. 2.
v. 2. 6. Rom. 5. v. 18. Coloss. 1. v. 20.

CONSECTARIA.

1. Iohannes fuit plus quam Prophetas. E. plus etiam quam
Papisticus Sanctus Franciscus.

2. Iohannes Baptista fuit mediator V. & N. T. E. verus
Horizon terminans vetus & inchoans novum Testamentum.

3. Salus tam V. quam N. T. hominibus eodem modo con-
tingit. (pro peccatis nostris.)

4. Christus definito Deo consilio traditus est, ut moreretur.

5. Agnos Cereos consecrare, & ijs vim peccata expiandi,
demonas expellendi, parturientem iuvandi, &c. tribuere, ra-
tissima coeca mentis fabula est.

6. Christus pro omni peccato satisfecit.

7. Christi satisfactio est Universalis.

